

www.dagsavisen.no

NYHETSOVERSIKT

INNENRIKS

UTENRIKS

SPORT

KULTUR

KOMMENTAR

LESENDE

LØRDAG

GRENSELØS

SØNDAG

REISELIV

NYE TAKTER

BIL

UTDANNING

ØKONOMI

Søk

i avisen

Søk

» rubrikkannonser

» abonnement

» annonsere?

» om Dagsavisen

» Intern telefonliste

Annonser:

Prøv en vidsynt,
 engasjert avis
 og et ensportet,
 fanatisk magasin

Tromsø eller Lillehammer?

14. 12. 2003: Lillehammer og Tromsø har søkt Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité om å bli norsk kandidatby til å arrangere de olympiske vinterleker i 2014. Lillehammer vil benytte suksessen fra 1994 til å satse på ny utvikling i regionen med et konsept for gjenbruk og etterbruk av anlegg og infrastruktur.

■ JON HELGE LESJØ1. AMANUENSIS, HØGSKOLEN I LILLEHAMMER

Tromsø har presentert et spennende prosjekt som bygger på Lillehammer-erfaringene om folkefest, miljøprofil og kompakte leker, men tilføyer samtidig en ny dimensjon – den arktiske – som skal gi et olympisk arrangement verden aldri tidligere har sett.

Etter at Idrettsforbundets evalueringskomité har vurdert søknadene fra de to kandidatbyene skal NIF ta stilling til spørsmålet, og hvis det blir en positiv innstilling, havner OL-saken på regjeringens og Stortingets bord.

Det bør være av interesse med et tilbakeblikk på erfaringene fra planleggings- og beslutningsprosessen knyttet til Lillehammer-OL, og på hva vi ellers vet om det som ofte blir store prosjekters skjebne.

I den nylig utgitte boka «Megaprojects and Risk» (Cambridge 2003) analyserer Bent Flyvbjerg og medarbeidere en rekke megaprojekter, der deres utgangspunkt er et påfallende paradoks: slike prosjekter har en voldsom tiltrekningskraft.

Svært ofte har kostnadene ved prosjektene vært betydelig undervurdert, mens de positive effektene har vært tilsvarende overvurdert.

I en foreliggende studie av OL-saken 1981-94 har jeg lagt vekt på at Lillehammer kom inn i det olympiske feltet mens det gjennomløp store forandringer. Endringer i premisser og stadig voksende ambisjoner gjorde planleggingen vanskelig. Den særegne beslutningsstrukturen som tildeling av olympiske leker har vært underlagt øker disse vanskelighetene.

Konkurransen mellom kandidatbyene fremmer økte ambisjoner; det lange tidsspennet fra de første planene ser dagens lys til de skal realiseres gjør det vanskelig å holde fast på forutsetningene – og ikke minst overskue de endrede maktbalansene mellom involverte aktører. Samtidig ble sentrale myndigheter forpliktende knyttet til prosjektet på et meget tidlig stadium.

Sett som en planleggings- og organiseringsprosess i det korte tidsperspektivet (1990-94) etter reorganiseringen i 1990, kan vi si at håndteringen av OL-prosjektet var ganske vellykket. Det skyldes både styringsmodellen, aktørenes kyndighet og en del flaks med forhold en ikke hadde herredømme over.

Sett i et noe lengre perspektiv (1981-94) må en si at Lillehammer-OL fra et planleggingssynspunkt var en forholdsvis tvilsom affære. De økonomiske forutsetningene viste seg på langt nær å holde, man fikk nye mål og arealøsninger -- og en ny styringsmodell preget av sterk statlig styring.

Satt på spissen kan vi si at hele prosessen var preget av et beslutningsparadoks: Hadde stortingsrepresentantene og sentrale regjeringsmedlemmer kjent de reelle kostnadene da statsgarantien for 94-lekene ble behandlet, hadde det ikke blitt flertall for noen statsgaranti – og dermed heller ikke noe OL på Lillehammer. Sett i ettertid er mange av aktørene glade for at de ikke visste hva de gjorde, for de likte hva de så i februar 1994.

Etter at Lillehammer-OL ble avvirket har det fortsatt skjedd store endringer med De olympiske leker. Samaranch' regime er historie, nye koster sitter i ledelsen for den olympiske bevegelsen. Miljø og nøkternhet har på enkelte områder fått en mer sentral plass i IOC, først og fremst når det gjelder ideologi og imagebygging. Det meste tyder

TIPS NOEN OM DENNE SAKEN

Til:

Fra:

Bruk epost-adresser i
 denne feltene

Send

Siste 50 i Debatt

- » 14.12: Statlig styring av Lånekassen
- » 13.12: Nei-siden mangler visjon
- » 12.12: Nei-siden mangler visjon
- » 12.12: Folkehelseinstituttet støtter røykeloven
- » 11.12: Hva Hagen takket nei til
- » 11.12: Norges Europa-politikk
- » 10.12: Aldri ut av støpeskjeen
- » 10.12: Innvandrere og deres kultur
- » 09.12: Men de betaler jo ikke skatt heller!
- » 09.12: Forlik for mindre Høyre-politikk
- » 08.12: Norsk hjelp til Irak
- » 07.12: Det språklige mangfold
- » 07.12: Dagsavisens korte hukommelse!
- » 06.12: En seier for fornuften
- » 06.12: Styrket egenkapital sikrer framtiden for Flytoget
- » 05.12: Kjøpepress og julehandel
- » 05.12: Dommedagsprofetier om atomkraft
- » 04.12: Lønn i skolen
- » 04.12: Restriktiv bioteknologilov
- » 03.12: Innvandrere og deres kultur
- » 03.12: Aldri ut av støpeskjeen
- » 03.12: Gransk flere sykehjem
- » 03.12: BI som styringsmodell
- » 02.12: Integring av flyktninger
- » 02.12: Husmann i Europa?
- » 01.12: Mental røykforgiftning
- » 01.12: Statskonsult bør ikke AS-iffiseres
- » 30.11: Ta ansvar, Halvorsen!
- » 30.11: KrF med hodet i sanden
- » 29.11: Ingen olje i nord
- » 29.11: 115 millioner barn uten utdanning
- » 28.11: Nynorskstilen som nasjonalressurs
- » 28.11: EU og venstresiden
- » 27.11: Sykefravær i Danmark og Norge
- » 27.11: Hagen for President...
- » 26.11: Hvorfor er velgere i villrede?
- » 26.11: Lærlinger skal sikres best mulige vilkår
- » 25.11: Arbeid til alle - og solidaritet
- » 25.11: Bedre familieøkonomi
- » 24.11: Et nytt SEFO
- » 24.11: Flere usannheter fra Arbeiderpartiet
- » 23.11: Styrket militært forhold til Russland
- » 23.11: Makspris på barnehager
- » 22.11: Intet nytt om EU
- » 22.11: Sikkerhet om ultralyd
- » 21.11: Sykehusene og Groruddalen
- » 21.11: SVs syn på ultralydundersøkelse
- » 20.11: En studie i teori og praksis
- » 20.11: Næringsdrivende og rettigheter
- » 19.11: Sidemålet enda en gang

imidlertid på at vinterlekene er i vekst, og at IOC og konkurransen mellom kandidatbyene understøtter en fortsatt vekstmekanisme.

Til tross for den kyndigheten norske nøkkelaktører har opparbeidet, er det ingenting i det materialet de to byene har presentert som tar inn over seg noe av den viktigste læringen fra -94: De olympiske leker har i løpet av de siste tjue årene utviklet seg til et nærmest selv voksende megaprojekt.

Budsjettene som nå er lagt fram tyder på at søkerne, tross forskjellige premisser og sprikende tallmateriale, tenker seg reduserte kostnader og økte inntekter i forhold til 1994.

Det foreligger imidlertid ingen analyse av hvordan nøkternheten på kostnadssiden realistisk kan implementeres innen et felt som til nå har vært ganske ekspansivt. Skal en lykkes med det, tilsier erfaringene fra -94 at eksterne kontrollører – uavhengig av idretten og søkerne – må gjennomgå konseptet og tallmaterialet før myndighetene forpliktes. Kandidaturet må markedsføres med at en vil stoppe vekstspiralen, og relevante styringsmodeller må helt fra første fase ha denne nøkternheten som forutsetning.

Alternativet (om en fortsatt vil søke OL) er å si at dette blir dyrt, veldig dyrt, men at det er en fest nasjonen bør koste på seg i jubileumsåret 2014, enten Lillehammer og innlandet eller Tromsø blir vertskap for folkefesten.

FRA DAGENS AVIS:

» Du må betale skatt på vennetjenester	» Iransk valg en farse
» - Bare latterlig	» Så er de bare to
» Massiv motstand mot nytt ombud	» Terroriststempel truer fredsprosess på Filippinene
» Skandalene felte Stokke	» Hadde planene klare for å kaste Kran og Egeberg
» Sykehusene kutter 4 mrd.	» Kongelig helnorsk
» Full pornostrid i Oslo tingrett	» Gøy og genial Gamst-debut
» Raser mot sexarmbånd	» LO varsler søksmål mot Idrettsforbundet
» Må svare kritikerne	» - Vil være galt å bruke giljotinen på de ansatte
» Voksne damer gir full gass	
» Iraks kulturskatter på vei tilbake	